

LØGTINGSINS UMBOÐSMAÐUR

Tórshavn, tann 09. september 2004

J.Nr.: 200400028

(at tilskila í svari)

Viðgjørt:

Álit

viðvákjandi klaguni frá Útvarpi Føroya um avgerðina hjá Heilsufrøðiligu Starvsstovuni um at nokta innlit í skjøl um ILA-fongdan laks hjá P/f ...

Í einum ikki-dagfestum skrivi, móttikið 15. apríl 2004, hevur Útvarp Føroya latið umboðsmanninum soljóðandi klagu:

"Tíðindadeild Útvarpsins kærir hervið avgerðina hjá Heilsufrøðiligu Starvsstovuni/Føroya Landfúta um ikki at játta Útvarpinum innlit í málið um ila-fongda laksin hjá ...

Vit halda ikki, at vit hava fingið nøktandi viðgerð sambært lógini um alment innlit. Samstundis undrast vit á, at Fútin, sum er partur í málinum, er tann, sum havnar kæru okkara.

Skjøl í málinum eru hjáløgd."

Málsgongd

Útvarp Føroya hevur við teldubrævi, dagfest 11. febr. 2004, sent Heilsufrøðiligu Starvsstovuni soljóðandi innlitsumbøn:

"Umsókn um skjalainnlit

Útvarp Føroya søkir hervið um innlit í alt skjalatilfar í málinum um útflutta ILA-fongda laksin á ... og virkinum á ...

Við vón um skjóta og góða viðgerð."

Sama dagin svarar Heilsufrøðiliga Starvsstovan Útvarpinum aftur við soljóðandi teldubrævi:

"Vit hava móttikið tína umsókn um skjalainnlit. Hon er latin víðari til A, stjóra. Væntandi fært tú svar í morgin."

Við telefaksi, dagfest 12. febr. 2004, spurdi Heilsufrøðiliga Starvsstovan ein advokat, um hvørt innlit kundi gevast í málið. Í telefaksinum stendur m.a. soleiðis:

„Viðvákjandi: Kann alment innlit latast í málinum viðv. Alistøðini á ... og ..., sokallaða „Málið um sjálvdeyða laksin“

Í gjár fingi vit soljóðandi spurning frá Útvarpi Føroya:

...

Spurningurin er, um innlit kann latast í málið.

Orsøkin til at spurt verður um hetta, er at tá málið var latið fútanum, søktu nakrir miðlar um innlit, men tá fingi vit at vita frá tær, at innlit IKKI var í mál, sum vóru latin fútanum. Tá var tískil ikki latið innlit í málið.

Nú er støðan ein onnur enn tá vit fyrstu ferð noktaðu alment innlit.

Fútin hevur sagt at: "Efter en fornyet gennemgang af sagen er det fortsat min opfattelse, som tilkendegivet i mit brev af 10. oktober 2003, at der ikke er det til domsfældelse fornødne bevis for, at der er begået strafbart forhold".

Tí verður spurt, um alment innlit er í málið, nú tá fútin hevur gjørt sína niðurstøðu"

Við telefaksi, dagfest 16. febr. 2004, sendi Heilsufrøðiliga Starvsstovan Útvarpinum soljóðandi fráboðan:

"Viðvíkjandi: Fyrispurningi um alment innlit

11/2/2004 móttóku vit niðanfyristandandi umbøn:

...

Málið hevur verður viðgjørt síðani vit móttóku umbønina, og væntandi fært tú svar fyrsta dagin."

Við telefaksi, somuleiðis dagfest 16. febr. 2004, sendi Heilsufrøðiliga Starvsstovan Útvarpinum soljóðandi niðurstøðu:

"Viðvíkjandi: Umsókn um alment innlit

Víst verður til telefaks í áðni. Viðgerðin av málinum er júst liðug og viðgerðin og niðurstøða framgongur av hesum telefaksinum.

Umsókn

Tann 11/2/2004 fáa vit soljóðandi umsókn frá Útvarpi Føroya:

...

Viðgerð

Omanfyrinevnda mál byggir ikki á, at vit hava fingið eina umsókn frá borgaranum, har vit síðani taka eina avgerð. Í slíkum málum vilja umsóknir um alment innlit sum oftast verða gingnar á mæti.

Omanfyrinevnda mál er partur av okkara vanliga eftirlitsarbeiði. Málið var, sum tað hevur verið frammi í fjølmiðlunum, latið fútanum, og eftir at fútin var liðugur við sítt kanningararbeiði, kom fútin til ta niðurstøðu at *".... der ikke er det til domsfældelse nødvendige bevis for, at der er begået et strafbart forhold"*

Hesa niðurstøðu hevur Heilsufrøðiliga starvsstovan tikið til eftirtektar.

Avgerð

Víst verður til Løgtingslóg nr. 133 frá 10.06.1993 um innlit í fyrisitingina, sí t.d. WWW.LOGIR.FO.

§ 13 í lógini gevur heimild fyri at avmarkað rættin til skjalainnlit.

Omanfyrinevnda mál var koyrt sum eitt mál um *"fyribyrging, avdúkan og søkjan av lógarbrotum"*, sí § 13 stk. 3 (retsforfølgning) og tí verður sagt frá, at umsóknin um skjalainnlit ikki verður gingin á mæti fyri tann partin av málinum, sum er tíðarskeiðið frá fyrst í juli 2003 til mitt í februar 2004.

Kæra

Smbt. § 15 stk. 2, kann avgerðin um ikki at lata skjalainnlit *"....kærast framíhjá til tann myndugleika, sum er kærustovnur viðvíkjandi avgerðini ella viðgerðini annars av tí máli, sum áheitanin um skjalainnlit viðvíkur"*

Kærumyndugleikin í hesum føri, vil verða:

Vinnumálastýrið

Veterinerdeildin

Postrúm 377

Tinganes
FO-110 TÓRSHAVN."

Við teldubrævi, dagfest 20. febr. 2004, hevur Útvarp Føroya sent Vinnumálaráðnum soljóðandi kæru:

"Undirritaði vil hervið smb. § 15, stk 2 í lóg um innlit í almennu fyrisitingina kæra avgerð hjá Heilsufrøðiligu Starvsstovuni (HS) um skjalainnit, dagfest 11.02.04.

Søkt varð um innlit í kanningarnar av virkinum ..., í sambandi við skuldsetingarnar um útflutning av ILA-fongdum laks. HS noktar at geva innlit og vísir í hesum sambandi til § 13, nummar 3, sum er soljóðani § 13. Retten til aktindsigt kan begrænses i det omfang, det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til (...) 3) forebyggelse, opklaring og forfølgning af lovovertrædelser, straffuldbyrdelse og lignende samt beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig eller disciplinær forfølgning. Tað er eingin ivi um at viðkomandi lógargrein hevur til endamáls at forða fyri, at arbeiði at upplýra eitt mál um lógarbrot verður órógvæð av almennari umrøðu. Tað er hinvegin ikki meiningin at greinin skal forða fyri at almenningurin eftir at málið er slept av fútanum, ikki skal fáa innlit. At málið er partur av vanliga eftirlitsarbeiðinum hjá HS hevur eftir okkara tykki ongan týðning fyri viðgerðina av hesum máli. Gjørt skal vera vart við, at Útvarpið er sinnað at royna málið hjá løgtingsins umboðsmanni, verður hendan kæra ikki tikin til eftirtektar."

Við teldubrævi, dagfest 20. febr. 2004, sendi Vinnumálaráðið Útvarpinum soljóðandi móttøkuváttan:

"Hervið verður váttað, at Vinnumálaráðið hevur móttikið kæru tygara, um at Heilsufrøðiligu starvsstovuni hevur noktað tygum innlit í málið um ...
Málið er skrásett og hevur fingið journalnummarið ... Tað verður B, ið kemur at taka sær av málinum."

Við skrivi, dagfest 24. febr. 2004, hevur Vinnumálaráðið sent Føroya Landfúta soljóðandi skriv:

"Útvarp Føroya kært Heilsufrøðiligu starvsstovuna til Vinnumálaráðið.

Vinnumálaráðið (VM) hevur 20.02.2004 fingið kæru sendandi frá Útvarpi Føroya (ÚF) um innlit í málið hjá Heilsufrøðiligu starvsstovuni (HS) um útflutning av ILA-fongdum laks á ... ÚF vendi sær til HS fyri at fáa innlit í nevnda mál, men HS hevur gjørt av ikki at geva ÚF innlit í málið.

VM kunnugt er stórir partur av málinum um ... kanningar, sum Politiið hevur gjørt í nevnda máli, og tí vil VM fegin hava eina meting frá Føroya Landfúta um eitt møgult innlit í nevndu kanningar."

Við skrivi, dagfest 26. febr. 2004, hevur Landfútin svarað Vinnumálaráðnum soleiðis:

"Ved brev af 24. februar 2004 har Vinnumálaráðið anmodet om en udtalelse i anledning af, at Útvarp Føroya har klaget over, at Heilsufrøðiliga Starvsstovan har meddelt afslag på aktindsigt i sagen vedrørende ...

Den omhandlede sag har været efterforsket af politiet efter strafferetsplejens regler, og der er således tale om en straffesag, der også indeholder en række bilag fra Heilsufrøðiliga Starvsstovan.

Det er således min opfattelse, at en sådan anmodning om aktindsigt bør sendes til mit kontor, jf. forvaltningstovens § 18, stk. 3.

Jeg finder i øvrigt, at der ikke er grundlag for at meddele Útvarp Føroya aktindsigt. Straffesagen er afgjort/afsluttet, men Útvarp Føroya er ikke part i sagen, hvorfor der ikke er adgang til aktindsigt, jf. forvaltningsloven § 18, stk. 1."

Við skrivi, dagfest 26. febr. 2004, hevur Vinnumálaráðið svarað kæruni frá Útvarpinum soleiðis:

“Viðv. kæru um innlit í mál á Heilsufrøðuligu starvsstovuni.

Vinnumálaráðið (VMR) fekk hin 20.02.2004 kæru sendandi frá Útvarpi Føroya (ÚF) um innlit í málið hjá Heilsufrøðiligu starvsstovuni (HS) um útflutning av ILA-fongdum laks á ...

ÚF hevði vent sær til HS fyri at fáa innlit í nevnda mál, men áheitanin varð ikki gingin á mæti.

VMR metti, at tá nevnda mál hevði verið kannað av lögregluni sum eitt revsumál, var Fútin rætti adressatur í einum kærumáli. Hin 24.02.2004 sendi VMR tí Fútanum skriv, har biðið varð um eina meting av málinum.

Fútin svaraði VMR í skrivi dagfest 26.02.2004 - skrivið er lagt við her.

Sum sæst, er Fútin samdur í metingini hjá VMR av, hvør rætti adressaturin er. Og niðurstøðan í skrivinum er, at tað ikki er grundarlag at geva ÚF innlit í áðurnevnda mál - ÚF er ikki partur í sakini.

Við hesum verður met, at málið er avgreitt fyri VMR viðkomandi.”

Partshoyring

Við skrivi, dagfest 21. apríl 2004, boðaði umboðsmaðurin Útvarpi Føroya frá, at hann ikki kundi viðgera tann partin av klaguni, sum var vendur ímóti Føroya Landfúta, tí hetta er ein danskur myndugleiki, sum sambært § 4 í Umboðsmanslógini ikki er fevndur av virkseminum hjá umboðsmanninum. Umboðsmaðurin gjørdi samstundis av at kanna klaguna nærri við atlit at avgerðini hjá Heilsufrøðiligu Starvsstovuni um at nokta innlit og avgerðini hjá Vinnumálaráðnum um at avvísa kærana frá Útvarpinum hesum viðvíkjandi. Vinnumálaráðið var í hesum sambandi biðið um at lata umboðsmanninum eina frágreiðing um málið.

Í telefonsamrøðu 21. mai 2004 bað Vinnumálaráðið um at fáa langt ummælisfreistina við einari viku, og bleiv hetta játtað.

Við skrivi, dagfest 31. mai 2004, hevur Vinnumálaráðið latið umboðsmanninum soljóðandi frágreiðing um málið:

“Viðvíkjandi klagu frá Útvarpi Føroya um noktandi alment innlit

Vinnumálaráðið (VMR) fekk tann 22.04.2004 skriv frá Løgtingsins Umboðsmanni (LUM), har biðið verður um eina frágreiðing um málið um noktandi alment innlit hjá Útvarpi Føroya (ÚF) í málið um ILA-fongda fiskin hjá ...

Málið í stuttum (skjølini í málinum eru lögð við sum fylgiskjal 1-12):

Tann 11.02.04 biður ÚF Heilsufrøðiligu starvsstovuna (HS) um innlit í málið um ILA-fongda fiskin á ... og virkinum á ... HS váttaf móttøku av mailinum sama dag, sbr. flg. 1 og 2.

Í telefaksi dagfest 12.02.04 spyr HS seg til ráðs hjá C. Tann 16.02.04 er notat tikið av samskiftinum millum HS og C, sbr. flg. 3 og 4.

HS sendir ÚF telefaks dagfest 16.02.04. Sagt verður, at málið verður viðgjørt, og at ÚF væntandi fær svar fyrsta dagin. Seinri sama dag fær ÚF svarið frá HS, sbr. flg. 5 og 6.

Í maili dagfest 20.02.04 klagar ÚF málið til VMR. VMR váttaf móttøku av mailinum, sbr. flg. 7 og 8.

Tann 24.02.04 biður VMR Føroya Landfúta (FL) um eina meting av málinum. FL svarar VMR í skrivi dagfest 26.02.04, sbr. flg. 9 og 10.

VMR svarar ÚF uppá klaguna í skrivi dagfest 26.02.04, sbr. flg. 11.

Notat í málinum, sbr. flg. 12.

ÚF klagar til LUM.

Tann 21.05.2004 biður VMR LUM um útsetan av málinum - noterað í málið.

Støða vinnumálaráðsins er hendan:

Tann 03.07.2003 varð málið um ILA-fongda fiskin á ... og virkinum í ... tikið upp og kannað av Heilsufrøðiliga starvsstovuni, men longu 07.07.2003 varð málið sent Fútanum og eftirkannað sum eitt revsimál. Útvarp Føroya bað um innlit í málið tann 11.02.2004 – sjeý mánaðir eftir at tað var vorðið eitt revsimál.

VMR metir ikki, at ráðið er kompetenti myndugleikin at geva innlit í nevnda mál. Tað er fútin, sum skal taka avgerð um realitetin ella substansin í málinum - nevnliga, um ákæra skal reisast móttvegis ... ella ikki; sbr. innlitslógina § 15, stk. 1. Tí er fútin kompetenti myndugleikin."

Við skrivi, dagfest 3. juni 2004, vórðu viðmerkingarnar frá Vinnumálaráðnum sendar Útvarpi Føroya til ummælis við einari freist áljóðandi 3 vikur.

Tá umboðsmaðurin einki hevði frætt aftur frá Útvarpi Føroya, boðaði hann við skrivi, dagfest 1. juli 2004, pørtunum frá, at klagan bleiv tikin upp til endaliga viðgerð. Boðað varð frá, at tað var ivasamt, um umboðsmaðurin megnaði at avgreiða málið innan summarfrítíðina.

Niðurstøða

Heilsufrøðiliga Starvsstovan hevur (sambært løgtingslóg nr. 70 frá 13. mai 1992 um inn- og útflutning av fiski og fiskaúrdráttum) eftirlit við, at reglurnar í Matvørulógini (løgtingslóg nr. 46 frá 21. juni 1985) verða hildnar. Kemur Heilsufrøðiliga Starvsstovan til ta niðurstøðu, at brot er framt á Matvørulógina, ella reglur ásettar við heimild í lógini, kann Heilsufrøðiliga Starvsstovan sambært § 41, stk. 5 biðja um, at ákæra verður reist.

Hetta málið snýr seg um, at Heilsufrøðiliga Starvsstovan hevur noktað Útvarpi Føroya innlit í skjøluni, sum vórðu latin fútanum í sambandi við, at Heilsufrøðiliga Starvsstovan hevði biðið fútan reisa ákæru í sambandi við eitt slíkt eftirlitsmál. Hesa avgerðina kærði Útvarpið samsvarandi givnu kæruegleiðingini til Vinnumálaráðið, sum avvísti kæruna við teirri grundgeving, at tað ikki er Heilsufrøðiliga Starvsstovan men Føroya Landfúti, sum sambært § 15, stk. 1 í Innlitslógini skal taka støðu til, um innlit skal gevast ella ikki.

Viðgerð mín av hesum málinum, snýr seg sum áður nevnt einans um avgerðina hjá Heilsufrøðiligu Starvsstovuni um at nokta Útvarpinum innlit og avgerðina hjá Vinnumálaráðnum um, at avvísa kæruna frá Útvarpinum.

Lítillivi kann vera um, at talan er um eitt og sama fyrisitingarlíga mál, sum byrjar við eftirlitinum hjá Heilsufrøðiligu Starvsstovuni og endar við avgerðini hjá Føroya Landfúta, um at grundarlag ikki er fyri at reisa ákæru. Tað er tí eisini fútin, sum tekur endalígu fyrisitingarlígu avgerðina í hesum málinum.

Tá biðið verður um innlit í eitt avgerðarmál, er tað bæði sambært § 15, stk. 1 í teirri føroysku og teirri dansku innlitslóggávuni tann myndugleikin, sum skal taka avgerð í málinum, sum skal taka støðu til innlitsspurningin, hetta uttan mun til, um skjøluni stava frá einum øðrum myndugleika. Hesin

spurningur er eisini umrøddur í Offentlighedsloven med kommentarer af John Vogter, 3. udg., bls. 263, har tað stendur:

“2. Hvilken myndighed træffer afgørelse om aktindsigt ?

Begæringer om aktindsigt vedrørende dokumenter, der indgår i en sag, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, skal afgøres af den myndighed, som har afgørelsen af sagens realitet. Det er således uden betydning, at dokumentet i øvrigt hidrører fra en anden myndighed, jf. *FOB 1982, side 66*.

Begæringer om aktindsigt i dokumenter, der ikke indgår i afgørelsessager, afgøres af den myndighed, der har dokumentet i sin besiddelse...”

Hetta merkir, at frá tí degi Heilsufrøðiliga Starvsstovan hevur latið eitt slíkt eftirlitsmál til Føroya Landfúta, er tað hesin og ikki Heilsufrøðiliga Starvsstovan, sum tekur avgerð um, hvørt innlit kann / skal verða givið í tey skjølini, sum eru latin fútanum. Hendan innlitsumbønin átti tí at verið send fútanum og ikki Heilsufrøðiligu Starvsstovuni.

Sambært § 7, stk. 2 í Fyrisitingarlógini hevur ein myndugleiki, sum fær eina skrivliga áheitan, sum ikki viðvíkur málsøki hansara, um hetta er gjørligt, skyldu til at senda áheitanina til rætta myndugleikan. Heilsufrøðiliga Starvsstovan átti tí ikki at viðgjørt innlitsumbønina, men at sent hana til Føroya Landfúta. Av tí, at Vinnumálaráðið hevur ógildað avgerðina hjá Heilsufrøðiligu Starvsstovuni, hevur kunnað Útvarp Føroya um hesi viðurskiftini, umframt at málið er avgreitt sera skjótt, haldi eg ikki grundarlag vera fyri at gera meira við hetta málið.

Joen H. Andreassen
umboðsmaður